

‘PÅ GRENSEN

Styrket grensek kontroll, mer kontroll av post- og kurersendinger, bruk av ny teknologi og nye oppgaver.

Framtidens tollvesen

SUKSESS FOR TOLLDAG

Kapasiteten var utvidet på årets toll dag, som omfattet 250 deltakere.

STATSBUDSJETTET 2015

I forslag til statsbudsjett for 2015 bevilges penger til blant annet forenklet transfer.

STORKONTROLL

Sju etater deltok i en kontroll i kampen mot organisert kriminalitet.

PÅ GRENSEN

Et blad fra
Toll- og avgiftsdirektoratet
Postboks 8122 Dep., 0032 Oslo
www.toll.no
Tlf.: 22 86 03 00

Ansvarlig redaktør: Robert Haast
Redaktør: Tore Skår
Design og redaksjonell rådgivning:
Millimeterpress
Trykk: Grøset
Opplag: 3500 eksemplarer
Forsidefoto: Terje Heiestad
Korrektur: Slett og rett korrektur og
språkvask

ISSN 1891-2486

Innspill, spørsmål og henvendelser om
abonnement og adresseendringer kan
sendes til tore.skar@toll.no.

Dette magasinet er Svanemerket, som
innebærer at trykksaken oppfyller kriteriene
i henhold til en fellesnordisk miljømærking.
Et Svanemerke betyr at denne trykksaken
medfører mindre miljøproblemer enn andre
produkter for bruk i samme hensikt.
Det stilles også miljøkrav til emballasjen.
Kriteriene revideres fortløpende etter
hvert som ny kunnskap kommer til.
Se www.ecolabel.no for mer informasjon

Trykk: GRØSET™

Abonnenter mottar bladet i miljøvennlig innpakning
fremstilt av nedbrytbar bioplast.

LEDER

Framtidens tollvesen

Dette har vært en hektisk høst for Tollvesenet. Tirsdag 18. november overleverte vi til finansminister Siv Jensen vår utredning om hvordan Tollvesenet ønsker å styrke grensekontrollen.

I utredningen har vi gått gjennom hele kontrollkjeden, fra informasjonsinnhenting og etterretning til kontrollgjennomføring og sanksjonering. Vi har også vurdert om Tollvesenet bør ta på seg nye oppgaver.

STYRKE KAPASITETEN

Tollvesenet ønsker å styrke kontrollkapasiteten på grensen. Blant annet ønsker vi enda bedre kunnskap om den grensekryssende aktiviteten, vi vil forsterke etterretningsvirksomheten og målrette utvelgelsen av hvem som skal kontrolleres. Tiltakene er først og fremst rettet mot den organiserte, grensekryssende og profittorienterte kriminaliteten. Vi ønsker dessuten å øke evnen til å avdekke ulovlige og farlige varer i varesendinger og ikke minst å satse på kontroll rettet mot syntetisk narkotika i post- og kurersendinger og på internettet etterretning. Vi har også lagt inn forslag om økt elektronisk tilstedeværelse, investering i flere mobile skannere og styrking av hundetjenesten.

I tillegg mener vi at Tollvesenet bør påta seg nye oppgaver, som personkontroll, promillekontroll, trafiksikkerhetskontroll og beredskapsoppgaver. Tollvesenet er allerede på grensen, og kan utføre disse oppgavene uten vesentlig økning av ressursbruken.

Nå er det opp til finansministeren å konkludere. Jeg mener vi har levert en utredning som vil styrke innsatsen mot organisert kriminalitet og som vil gjøre samfunnet bedre rustet til å møte nåværende og kommende utfordringer. Du kan lese mer om utredningen senere i bladet.

NY OPPGAVEFORDELING

Sammen med Skatteetaten gjennomfører

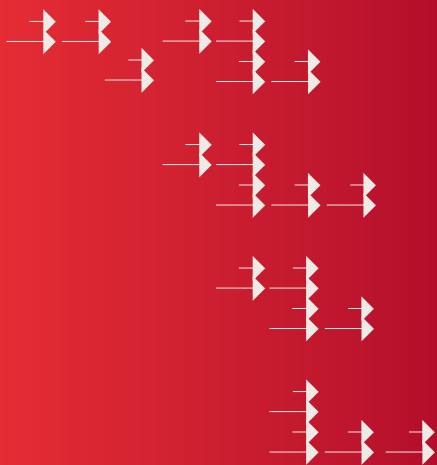
vi store utredninger i forbindelse med at forvaltning av særavgifter og merverdiavgift ved innførsel skal overføres fra Tollvesenet til Skatteetaten. Regjeringen rendyrker forvaltningen slik at mest mulig av pengestrømmene inn til staten fra næringsliv og privatpersoner skal gå via Skatteetaten.

Etatene la før sommeren fram en rapport med foreløpige forslag til framtidig oppgavefordeling mellom etatene. Disse ble vurdert i Finansdepartementet, som ønsket at flere grensesnitt skulle utredes. Dette arbeidet pågår nå, og før årsskiftet skal Skatteetaten og Tollvesenet legge fram en sluttrapport for Finansdepartementet. Etter planen skal oppgavene være overført til Skatteetaten 1. januar 2016. Det betyr at det også i 2015 vil pågå både utredningsarbeid og et omfattende implementeringsarbeid av den nye reformen.

Bjørn Røse

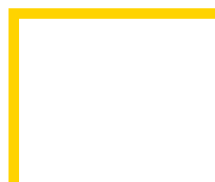
toll- og avgiftsdirektør

INNHOOLD

STORKONTROLL MOT ORGANISERT KRIMINALITET

For første gang deltok sju etater i en felles kontroll i kampen mot organisert grensekryssende kriminalitet. Se fotoreportasjen på side 14–19.

04 VERDA RUNDT
FN tek i bruk føresegner om menneskehandel for å stoppe falske legemiddel.

05 STATSBUDSJETTET
Det løyvast pengar til mellom anna forenkla transfer og omstillinga toll/skatt.

06 FRAMTIDENS TOLLVESEN
Styrket grensekontroll, mer kontroll av post- og kurerseendinger, moderne teknologi og nye oppgaver.

09 NORDISK KONTROLLAKSJON
36 nye psykoaktive stoffer (NPS) ble beslaglagt i post- og kurerforsendinger i en kontrollaksjon i høst.

10 SKILTLESENDE KAMERAER
Skiltlesende kameraer har vært et effektivt hjelpemiddel i smuglingsbekjempelsen.

12 NY SKANNER PÅ ØRJE
Finansminister Siv Jensen innviet tirsdag 18. november Tollvesenets nye skanner på Ørje i Østfold.

14 NY OPPGAVEFORDELING
Tollvesenet og Skatteetaten møtte næringslivet til dialog om ny oppgavefordeling mellom etatene.

20 250 TOLLDAG-DELTAKERE!
Kapasiteten var utvidet på årets tolldag, som omfattet 250 deltakere, mot 140 i fjor.

22 JULEGAVER FRÅ UTLANDET?
Skal du handle julegaver frå utlandet? Her er nokre tips til korleis du går fram.

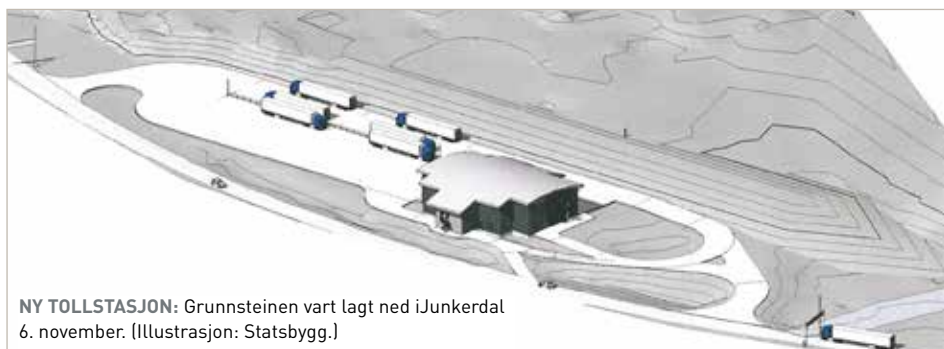
24 REFUSJON AV MERVERDIAVGIFT
Mange tror at det er Tollvesenet som tilbakebetaler merverdiavgiften ved utførsel. Det er det ikke.

KORT OM ALT

800 MILL.

I AVGIFTSUNNDRAGINGAR

Første halvår 2014 gjennomførte Tollvesenet nær 75 000 økonomiske kontrollar og fann nesten 800 millionar kroner som ikkje var betalte inn i avgifter. Tolv firma har til saman late vere å betale inn 330 millionar kroner til statskassa. – Vi har ikkje avdekt så store unndragingar på eit halvår tidlegare, sier toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse.

NY TOLLSTASJON: Grunnsteinen vart lagt ned i Junkerdal 6. november. (Illustrasjon: Statsbygg.)

Ny tollstasjon i Junkerdal

Statsbygg har starta arbeidet med å byggje den nye tollstasjonen i Junkerdal.

Etter planen skal tollstasjonen stå ferdig i oktober neste år.– Det har teke si tid, men etter møte med Fylkesmannen si avdeling for reindrift, kommunen og Toll- og avgiftsdirektoratet er det no semje med reindriften, fortalde toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse på tollदाने.

I 2009 blei det sett av 10 millionar kroner på statsbudsjettet til ny tollstasjon nærmare grensa mot Sverige. Men planane førte til at reindriften protesterte.

Tollstaden ligg øvst i Junkerdalen/Graddis i Nordland på grensa mot Sverige. Den eksisterande tollstaden ligg om lag 10 kilometer frå grensa. Den nye tollstaden kjem nærmare grensa med areal for oppstilling av vogntog, mange nok kontor og gode kontrollfasilitetar med mellom anna ein stor kontrollhall. ■

VIL SLØYFE TOGSTOPP I KONGSVINGER

Statens Järnvägar (SJ) i Sverige ønskjer å sløyfe Kongsvinger og Charlottenberg som stoppestader på toget mellom Stockholm og Oslo. Formålet er å korte ned reisetida mellom hovudstadane.

Det lokale tollvesenet og politiet har protestert mot endringa, som dei fryktar skal føre til meir smugling over denne toglinja. På grunn av motstanden har SJ valt å be om meir informasjon frå relevante myndigheiter om kva problem det fører til. Det er likevel for tidleg å seie om det vil påverke korleis SJ ser på saka.

STYRKJER GRENSEKONTROLLEN

Tollregion Aust-Noreg opprettar ein operasjonsentral på Svinesund.

Grenseovergangane skal overvakast ved hjelp av kamera. Dei fleste køyrbare grenseovergangane i Østfold er i dag overvaka av kamera, og ein jobb har med å få på plass kamera nordover i Hedmark og.

Dersom alt går som planlagt, vil det vere døgnbemanna drift på operasjonsentralen frå starten av 2015.

Du kan lese meir om korleis Tollvesenet nyttar skiltlesande kamera på side 10 og 11.

VERDA RUNDT

Stoppar falske legemiddel

FN tek i bruk føresegner om menneskehandel for å stoppe falske legemiddel.

I oktober gjekk partsmøtet til FN-konvensjonen om grenseoverskridande organisert kriminalitet av stabelen. Der blei det diskutert kva juridiske verktøy medlemsstatane har tilgjengeleg når dei skal kjempe mot og straffeforfølgje dei som driv med kriminell handel med legemiddel.

«OPERASJON SINGAPORE»

Det blei teke utgangspunkt i «Operasjon Singapore», ein operasjon som mellom anna avslørte import av falske legemiddel som gjekk rett inn i den legitime forsyningskjeda av legemiddel i Storbritannia. Saka blei følgt opp med ei undersøking i tolv land, noko som førte til at eit stort nettverk som dreiv med handel med ulovlege legemiddel og kvitvasking av pengar blei avslørt.

JURIDISKE VERKTØY

I «Operasjon Singapore» blei det vist korleis medlemsstatane brukte konvensjonsføresegner om menneskehandel for å avsløre handel med falske medisinar. Blant føresegnene som blei nytta, var gjensidig juridisk hjelp for å samle internasjonal dokumentasjon, og utvising av tiltalte. På grunn av dette blei leiaren av den kriminelle gruppa tiltalt for kriminell forbund og kvitvasking av pengar. Straffa blei åtte år i fengsel og inndraging av fleire millionar pund. ■

Statsbudsjettforslaget:

Forenkla transfer og toll/skatt

Dei store løyvingane til Tollvesenet i regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2015, knyter seg til forenkla transfer og omstillinga toll/skatt.

TEKST: Thore Simenstad FOTO Charlotte Sverdrup

Tollvesenet blir styrkt med 30 stillingar når ordninga med forenkla transfer skal setjast i verk på Oslo Lufthamn Gardermoen i 2015. Prøveordninga skal vare i tre år, og mot slutten av prøvetida vil regjeringa vurdere om ordninga skal bli permanent.

Ordninga gjeld for reisande frå utland til innland, og inneber at den reisande slepp å hente ut bagasjen og sjekke han inn på nytt på innanlandsflyginga. Behovet for ny tryggleikskontroll blir òg borte.

FORENKLA TRANSFER

Regjeringa meiner at prøveprosjektet inneheld ei rekkje tiltak for at tollkontrollen skal bli god nok. Det skal mellom anna etablerast eit nytt tollfilter for passasjerane som reiser med forenkla transfer. Tollvesenet sine kostnader til prøveprosjektet er berekna til 36,4 millionar kroner, men kostnadene er noko usikre. Avinor AS skal dekkje alle kostnadene i samband med prøveprosjektet.

NY OPPGÅVEFORDELING

I statsbudsjettforslaget er det sett av om lag 40 millionar kroner til Tollvesenet i samband med overføring av oppgåver til Skatteetaten. 20 av desse millionane gjeld tilpassing av IKT-systema, slik at Skatteetaten kan overta særavgiftsforvaltninga som planlagt frå 1. januar 2016. Skatteetaten får løyvd 10 millionar kroner til dette arbeidet. Etatane må òg vurdere grensesnittet mellom systema og informasjonsflyten. Det må liggje til grunn for systema som skal erstatte dei andre TVIST-systema som ikkje skal overførast til Skatteetaten. Til dette arbeidet er det foreslått å setje av 10 millionar kroner til Tollvesenet og 5 millionar kroner til Skatteetaten.

Til å dekkje ein del andre administrative meirkostnader i samband med overføringa av oppgåver mellom etatane, er det ført opp

ENDRINGAR: Snart slepp reisande frå utland til innland å hente ut bagasjen og sjekke han inn på nytt på innanlandsflyginga.

10 millionar kroner til Tollvesenet og 10 millionar kroner til Skatteetaten.

STORE LETTINGAR I BILAVGIFTENE

Regjeringa foreslår lettingar i bilavgiftene på 1,35 milliardar kroner på årsbasis. Mellom anna blir omregistreringsavgifta kraftig redusert, og vektårsavgifta for tyngre køyretøy blir meir enn halvert. Regjeringa foreslår òg å redusere eingongsavgifta på

motorsyklar og snøscooterar med i gjennomsnitt 30 prosent. For å gjere overgangen frå dagens årsavgift til ei avgift på trafikkforsikring enklare, er det foreslått å fjerne årsavgifta for campingvogner. Campingvogner er ikkje pålagde trafikkforsikring. Ein tek òg sikte på å innføre ei ordning for å refundere eingongsavgifta ved eksport av køyretøy. I tillegg er det foreslått at vegbruksavgiftene på drivstoff ikkje blir prisjusterte. ■

VIL STYRKE GRENSEKONTROLLEN:

– Det er svært viktig å styrke grensekontrollen, sa finansminister Siv Jensen da hun mottok utredningen.

Utredning overlevert

Toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse overleverte Tollvesenets utredning om styrking av grensekontrollen til finansminister Siv Jensen 18. november.

Styrker grensekontrollen

Tollvesenet vil styrke kontrollkapasiteten på grensen, øke kontrollen av post- og kurerstinger, bruke mer moderne teknologi og påta seg nye oppgaver.

TEKST Simen Narjord FOTO Bård Gudim

Det er hovedtrekkene i utredningen som ble overlevert til finansminister Siv Jensen tirsdag 18. november. Utredningen er et svar på Finansdepartementets oppdragsbrev, der Tollvesenet ble bedt om å utrede og foreslå tiltak for å ren dyrke og styrke rollen som grenseetat og samfunnsbeskytter.

BEMANNING OG TEKNOLOGI

– Det er svært viktig å styrke grensekontrollen. Jeg har ønsket en bred tollfaglig vurdering fra de som kan det best, og ba derfor Toll- og avgiftsetaten utrede hvordan grensekontrollen kan bli bedre. Nå er endelig rapporten her, og jeg ser frem til å lese den.

Toll- og avgiftsetaten skal være en serviceorganisasjon for næringslivet. Samtidig øker behovet for samfunnsikkerhet, og det er viktig at vi utnytter ressursene bedre. Tollerne skal avdekke mer i en stadig mer utfordrende hverdag. Da trengs god bemanning, god teknologi og tilstrekkelige verktøy, sier Siv Jensen.

Bakgrunnen for at Tollvesenet ble bedt om å utrede tiltak for å styrke grensekontrollen, er at det over lang tid har vært økning i grensekryssende kriminalitet og at trusselbildet er blitt stadig mer komplekst. Forslagene i utredningen som nå skal behandles i Finansdepartementet, vil gjøre

Tollvesenet til en mer målrettet og slagkraftig kontrolletat på grensen.

– Jeg er sikker på at vi i et godt samarbeid mellom departementet, etaten og Norsk Tollerforbund skal bygge morgendagens Toll- og avgiftsetat basert på de utfordringene vi måtte møte, sier finansminister Siv Jensen.

PROSJEKTARBEID SIDEN MARS

Prosjekt Styrking av grensekontrollen har arbeidet med utredningen siden mars.

Styrkingsforslagene gjelder tilstedeværelse, moderne teknologi, regelverk, etterretning, analyse, nye oppgaver på grensen, anleggsopprusting og bekjempelse av internettbasert narkotikakriminalitet.

– Vi skal være mobile, uforutsigbare, og bruke moderne teknologi i smuglingsbekjempelsen. Dette krever skiltlesende kameraer ved grensepassering, styrket bemanning, flere mobile tollpatruljer, flere tjenestehunder, mer skanner- og røntgenutstyr og bedre kontrollfasiliteter på grensetollstedene, sier toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse.

MÅLRETTET KONTROLL

Tollvesenet skal forsterke etterretningsvirksomheten og målrette utvelgelsen av hvem som skal kontrolleres. Tiltakene er rettet mot den organiserte kriminaliteten og smuglingsvirksomheten, samtidig som lovlige skal kunne passere grensen smidig og uten unødige forsinkelser. ▶

STYRKE KONTROLLKAPASITETEN: Tollvesenet ønsker blant annet å styrke kontrollkapasiteten på grensen gjennom økt bemanning. Her fra Svinesund.
Foto: Charlotte Sverdrup

► NYE OPPGAVER

En helhetlig og effektiv grensek kontroll forutsetter at Tollvesenet også påtar seg nye oppgaver, som personkontroll, promillekontroll, kjøretøykontroll og beredskapsoppgaver. Tolldirektøren påpeker at Tollvesenet kan avlaste politiet ved å påta seg etterforskning av mindre alvorlig smugling. Dette er oppgaver som i mange andre land ligger til Tollvesenet.

SANKSJONERING

– På litt lengre sikt ønsker vi å bidra til rask og effektiv sanksjonering av tollovertredelser ved å slutføre flere saker selv. Vi ønsker å utvide rammene og heve bøtesatsene for forenklet forelegg og registrere disse administrativt. Slik kan vi lettere fange opp gjengangere som hittil ikke har blitt registrert fordi forenklete forelegg ikke havner i straffesaksregisteret. Hvis Tollvesenet får

ØNSKER STYRKING: – Behovet for samfunnsikkerhet øker, og det er viktig at vi utnytter ressursene bedre, sa Siv Jensen da hun mottok utredningen.

fullmakt til å ilegge ordinære forelegg innen et begrenset område, kan også det bidra til å

gi samfunnet raskere og mer effektiv sanksjonering, sier Bjørn Røse.

En ytterligere mulighet er at Tollvesenet eventuelt kan inngå i etterforskning av mindre alvorlige smuglingssaker etter samme mønster som i svensk tollvesen.

– Dette tiltaket vil vi gjerne utrede nærmere i samarbeid med Riksadvokaten og politiet, sier toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse.

INTENST ARBEID

Prosjektleder Karianne Løken ønsker å takke alle involverte i prosjektarbeidet for solid innsats.

– Vi har fått gode innspill og råd fra tollregionene, avdelingene i direktoratet og organisasjonene i denne prosessen. Jeg ønsker å takke alle tjenestemenn som har bidratt og ledere som har avsatt ressurser til dette viktige arbeidet, sier prosjektlederen. ■

Nordisk kontrollaksjon mot nye psykoaktive stoff

I ein felles nordisk kontrollaksjon gjorde Tollvesenet 36 beslag av nye psykoaktive stoff (NPS) i post- og kurersendingar.

TEKST Thore Simenstad FOTO Terje Heiestad

Beslaga vart gjort i løpet av to aksjonsveker i oktober og november. I tillegg vart 12 prøver sendt til Tollaboratoriet på grunn av mistanke om at sendingane inneheld NPS.

Dei fleste mottakarane er menn mellom 20 og 30 år. Dei bur i alle delar av Noreg. Fleire av mottakarane var ikkje kjent av Tollvesenet frå tidlegare.

ANNAN NARKOTIKA

Aksjonen vart gjennomført på Alnabru og Gardermoen, og førte totalt til 156 narkotikabeslag. Tollarane har funne cannabis i ulike variantar, ulike typar doping, MDMA, som vert nytta i framstilling av ecstasy og LSD-drypp.

Dei samla resultatane av denne nordiske kontrollaksjonen er enno ikkje klare.

MYKJE FRÅ STORBRIANNIA

– Tollvesenet opplever at Storbritannia er det største avsendarlandet for sendingar med nye psykoaktive stoff til Noreg. Etaten har også tidlegare sett at Storbritannia er ein stor leverandør av NPS.

Også for dei andre narkotiske stoffa er dei fleste beslaga gjort i sendingar frå Storbritannia, og alle typar narkotiske stoff er representert, seier underdirektør Jørn Ferner Bergersen i analyseseksjonen i Toll- og avgiftsdirektoratet.

– Nederland er det nest største avsendarlandet for sendingar av narkotiske stoff. Herfrå vert alle typar narkotiske stoff sendt. Deretter er Canada eit avsendarland av hovudsakeleg doping og cannabis i ulike former, seier Ferner Bergersen. ■

TEKNOLOGI: Under kontrollaksjonen vart det nytta teknologi som raskt identifiserer innhald i mistenkjelege produkt. Her er overingeniør Arnvid Gunnar Lie og tolloverinspektør Ingvild Mannerud Hoff.

Fakta

MEIR KONTROLL AV POST OG KURERSENDINGAR

Eit sentralt satsingsområde som det vert peika på i utgreiinga om styrking av grensekontrollen, er ei kraftsatsing på internettetretning og kontroll av post- og kurersendingar.

Internett er ein vesentleg marknadsplass for omsetnad av varer som både er farlege og forbodne. Dette gjeld særleg sal av syntetisk narkotika, men også andre typar narkotika, ulovlege legemiddel, kosttilskot, dopingmiddel, piratvarer, samt kjemikaliar til innanlands produksjon av narkotika og terrormiddel. Forbodne, farlege og regulerte varer vert bestilte via Internett, og dei vert frakta til Noreg via post- og kurersendingar i stadig aukande omfang. Det vert framheva i utgreiinga at det er potensial for å auke beslaga i post- og kurersendingar vesentleg og for å auke treffprosenten ved å systematisere og strukturere informasjon om beslag, ved å utvikle internettetretningsfunksjonen, ved å auke bemanninga i kontrollen og ved å utvikle samarbeidet med post- og kurerselskapa.

OVERSIKT: En vaksjef holder oppsyn via skjermer, og kontakter tollere dersom det er behov for en kontroll.

Ønsker flere kameraer og mer kunnskap

I utredningen om styrket grensekontroll foreslår Tollvesenet å utvide bruken av skiltlesende kameraer til alle grenseoverganger og fergeanløp fra utlandet.

Utredningen viser til at Riksrevisjonen i sin forvaltningsrevisjon av Tollvesenets grensekontroll påpekte at det må fremskaffes mer systematisk kunnskap om trafikkmengden ved de ubemannede grenseovergangene. Det er 64 ubemannede og 11 bemannede kjørbare grenseoverganger mot Sverige og Finland. De fleste som er bemannet har grensekontrollpersonale på jobb kun deler av døgnet. Totalt sett ser Tollvesenet at trafikken øker i alle strømmer. Det gjelder blant annet trafikken på landeveien, godstransporter og godsmengder samt post- og kurersendinger. Som et tiltak for å øke kunnskapen om trafikken og grensekryssende aktivitet, foreslår derfor Tollvesenet å utvide bruken av skiltlesende kameraer til alle grenseoverganger og fergeanløp fra utlandet. Dette vil gi trafikkdata som kan benyttes til å prioritere og samle kontrollressurser, lage bedre trusselvurderinger og målrette kontrollene. Skiltlesende kameraer vil benyttes i kombinasjon med mer mobile, fleksible og spesialiserte grupper som kan yte bistand når behovene inntreffer. ■

ØRJE: Tollstedet på Ørje har benyttet skiltlesende kameraer siden 2011. Ørje er den tredje mest trafikkerte grenseovergangen

Skiltlesende kameraer

Skiltlesende kameraer har vært et effektivt hjelpemiddel i smuglingsbekjempelsen.

TEKST Tore Skår FOTO nybilder.no

Tollvesenet startet pilotdrift med bruk av skiltlesende kameraer i mars 2011. Dette begynte som et prøveprosjekt på Svinesund og Ørje i Tollregion Øst-Norge. Det ble utplassert sju kameraer i tollregionen, fem av dem ved ubemannede grenseoverganger. Bruken av kameraer ga så gode resultater at prosjektet ble videreført som en permanent ordning. Både i revidert statsbudsjett 2013 og i statsbudsjettet for 2014 ble det bevilget ytterligere midler til utplassering av kameraer. Tollvesenet skal nå få kameraer

utplassert på to av tre ubemannede grenseoverganger i Tollregion Øst-Norge, og det jobbes nå med å prøve ut bruk av kamera ved enkelte grenseoverganger i Tollregion Midt-Norge og Tollregion Nord-Norge.

FLERE HENSIKTER

Innføring av skiltlesende kameraer har hatt flere hensikter. For det første er kameraene koblet til Statens vegvesen sitt kjøretøyregister «Autosys». Dette gjør at tollerne får en melding dersom noe ikke er i orden med kjøretøyet, for eksempel at det ikke er

mellom Norge og Sverige.

Effektivt mot smugling

betalt årsavgift, at det ikke er gjennomført EU-kontroll eller at kjøretøyet rett og slett er stjålet. Dessuten er kameraet koblet opp mot Tollvesenets eget system, noe som for eksempel medfører at dersom et kjøretøy er tidligere kjent i forbindelse med smugling, får tollerne beskjed om dette.

Videre har skiltlesende kameraer hjulpet tollerne med noe som hadde blitt en økende bekymring, nemlig smugling over ubemannede grenseoverganger. Det er 38 grenseoverganger mot Sverige i Østfold og Hedmark, og Tollvesenet er fast til stede ved et fåtall av dem. I flere tilfeller avdekket Tollvesenets mobile kontrollgrupper større smuglingsforsøk over ubemannede grenseoverganger. Ved hjelp av kameraene fikk tollerne bedre

oversikt over trafikken over disse grenseovergangene, og det ble enklere å reagere når det oppsto mistanker om smuglingsforsøk.

KNYTTET TIL STEDLIG KONTROLL

Før Tollvesenet tok i bruk skiltlesende kameraer, måtte det avklares med Datatilsynet hvilke rammer som skulle ligge til grunn for bruken. Datatilsynet gjorde det klart at kameraene måtte benyttes i direkte tilknytning til en stedlig grensekontroll med formål å velge ut aktuelle kontrollobjekter. Kontrollen skulle ikke utføres flere dager etter grensepassering.

For Tollvesenets del innebærer dette at en vaktstasjon holder oppsyn med grenseovergangen via skjermene, og at denne kontakter tol-

lere dersom det blir aktuelt med en kontroll.

Dessuten må alle opptak slettes når en kontroll er over.

Avdelingssjef Asle Farberg, som leder grensekontrollen i Tollregion Øst-Norge, forteller at kameraene har vært et godt hjelpemiddel. – Vi har hatt gode resultater, særlig ved de ubemannede grenseovergangene. Ved hjelp av kameraene har vi gjort flere store beslag, blant annet narkotikabeslag, sier Farberg.

Han forklarer at de jobber med å utplassere kameraer flere steder i Hedmark nå. Men det er ikke alle steder det er like lett, for noen steder mangler det strøm, andre steder mangler det godt egnede steder for å henge opp kameraer. Men han understreker at de vil komme i mål der også.

– Ved hjelp av kameraene får vi bedre oversikt over aktiviteten i området vårt. Når det er sagt skulle jeg gjerne sett at vi kunne fått bedre lagringsmuligheter med kameraene. Per i dag må vi slå av kameraene når en kontroll er over, og vi kan ikke lagre opptak. Det er uheldig, sier Farberg.

VIL STANSE ALVORLIG KRIMINALITET

Han forklarer at smuglere er flinke til å ta i bruk hele grensen.

– Det gjøres mange større alkoholbeslag langs grensen, men vi har grunn til å tro at også narkotikasmuglingen går over flere grenseoverganger. Dersom vi hadde kunnet lagre opptak, ville vi kunne bruke disse i etterretningsøyemed, kanskje finne igjen noen mønstre i trafikken som det ville være interessant å se nærmere på. Vårt mål er å stanse narkotikasmugling og alvorlig grenseoverskridende kriminalitet, og slike lagringsmuligheter vil hjelpe oss i dette arbeidet, sier Farberg.

Datatilsynet har imidlertid motsatt seg en slik bruk av opptakene.

–Vi er særlig opptatt av at innføringen av denne typen hjelpemidler medfører en ytterligere registrering og lagring av personopplysninger, som senere kan benyttes til andre formål. Det er også problematisk at dette åpner for å samle såkalt overskuddsinformasjon, altså opplysninger som ikke er direkte relevante for tollkontrollen, sa fagdirektør Cecilie Rønnevik i Datatilsynet til Aftenposten 3. februar i fjor.

Finansministeren innviet

Finansminister Siv Jensen innviet tirsdag 18. november Tollvesenets nye skanner på Ørje i Østfold.

TEKST Thore Simenstad FOTO Bård Gudim

– Jeg er opptatt av at Norge har en sterk grensekontroll. Toll- og avgiftsetatens skannere er et viktig og godt hjelpemiddel i grensekontrollen og samfunnsbeskyttelsen, sa finansministeren.

Ørje tollsted fikk sin første skanner i 2004, og det er den skanneren som nå blir erstattet. Tollstedet er en svært betydningsfull grenseovergang og den viktigste innfallsporten til Norge og Oslo fra Stockholm. Ørje er den nest største landevegsovergangen til Norge målt i antall tyngre kjøretøy og den tredje største i antall personbiler. På ett døgn passerer 3000 kjøretøy via E18 over Ørje. På ett år kommer 1,1 millioner kjøretøy over denne grenseovergangen, og 132 000 av disse er tyngre kjøretøy som bringer med seg last. Dette er store tall, og illustrerer også det store omfanget av reisende og gods som Toll- og avgiftsetaten skal kontrollere.

RASK ENDRING

– Signalene fra etaten forteller oss at hverdagen i grensekontrollen er i rask endring og at etatens oppgaver i grensekontrollen blir stadig mer komplisert. Det er helt avgjørende at vi har en sterk grensekontroll. Det er en av de sterkeste drivkreftene i reformen jeg har satt i gang i skatte- og avgiftsforvaltningen. Toll- og avgiftsetaten skal rendyrkes som grenseetat, sa Siv Jensen.

– Bruk av moderne hjelpemidler som skannere er en av nøklene til at Toll- og avgiftsetaten kan utføre en effektiv og grundig grensekontroll, uten at det oppleves som en tung byrde for næringslivet. Forenklinger for næringslivet er viktig for denne regjeringen. Fortsatt effektiv vareførsel på tross av styrket kontroll er et klart mål, poengterte finansministeren.

GODE RESULTATER

– Toll- og avgiftsetaten har gode erfaringer med skannerne siden den første anskaffelsen i 2004, og jeg ønsker Tollregion Øst-Norge lykke til med denne nye skanneren. Etaten disponerer nå tre mobile og en stasjonær skanner, sa toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse ved innvielsen.

Skannerne i Tollregion Øst-Norge har siden oppstarten skannet 62 500 kjøretøy. Skanningene har ført til 22 000 manuelle

kontroller og gitt 4613 treff. Resultatene for skannerne er blant annet beslag av 56,5 kilo heroin, 45 kilo kokain, 579 kilo amfetamin, 3,1 tonn cannabis, 130 kilo marihuana, 2,8 millioner narkotiske tabletter, 24 000 liter sprit, 19 000 liter brennevin, 15 000 liter vin, 109 000 liter øl, 42 000 sigaretter og varebeslag verdt 12 millioner kroner.

Skannerne skiller mellom organisk og uorganisk materiale, og mens det tidligere tok flere timer å losse et vogntog ved mis-

tollskanner på Ørje

Til venstre:
TOLKING: Det å tolke røntgenbildet man får opp etter skanning, krever kunnskap og erfaring.

Over:
I AKSJØN: Den nye skanneren ble raskt tatt i bruk.

Til høyre:
KLIPPET SNOREN: Finansminister Siv Jensen innviet den nye skanneren på Ørje.

tanke om ulovligheter, tar det nå to minutter å skanne det.

Skanneroperatøren kan deretter vurdere om det er grunnlag for videre kontroll og hvor i lasten eventuelle ulovlige varer er plassert.

Skannerne er et utmerket hjelpemiddel i kombinasjon med dyktige tjenestemenn som tar ut de rette kontrollobjektene og tjenestehunder som markerer for funn av narkotika, sigaretter eller penger. ■

UTREDNING OM STYRKING AV GRENSEKONTROLL: ØNSKER FLERE GODSSKANNERE

Fakta

- Skannerteknologien blir stadig mer avansert. På markedet finnes nå utstyr som kan skanne kjøretøy mens de er i bevegelse. Slike skannere vil kunne varsle Tollvesenet hvis skanningen viser at det er grunn til en nærmere kontroll.
- Tollvesenet ønsker å etablere mobile godsskannere også i Tollregion Vest-Norge og Midt-Norge allerede i 2016. Flere godsskannere vil gi flere kontroller og bedre kontrolldekning i de områdene skannerne dekker.
- Bruk av skannere gjør at flere kjøretøy kan kontrolleres på kortere tid. En analyse Tollvesenet gjennomførte i 2012 viste at skannere forkortet tidsbruken per kontroll med mellom 83 og 95 prosent. Mer effektiv kontroll er en fordel både for Tollvesenet, næringsliv og publikum.

UTSATT AVREGNING: Maria Amundsen fra Tollvesenet og Ove Vassbotn fra Skatteetaten orienterte om arbeidet med utsatt avregning.

Møte med referansegruppen for næringslivet

I oktober ble det avholdt møte med referansegruppen for næringslivet i tollskatt-prosessen. De fikk siste status og kom med sine innspill til det videre arbeidet.

TEKST Gry Rønjum

FOTO Live Sandven Slettebø/Skatteetaten

Møtet ble avholdt onsdag 9. oktober. Skattedirektør Hans Christian Holte innledet med å gå gjennom regjeringens grep for en samlet skatte- og avgiftsetat. Deretter ble det gitt en status for arbeidet så langt.

Nytt grensesnitt mellom etatene skal avklares innen årsskiftet, og det jobbes nå med å finne en hensiktsmessig ansvars- og arbeidsfordeling. Holte la stor vekt på involvering og samarbeid.

– Næringslivet er et prioritert område for Skatteetaten fremover. Det er strategisk viktig for etaten å bli bedre kjent med de prosessene og behovene som næringslivet har, å forenkle regelverket og forbedre våre tjenester. Derfor er dialog med næringslivet viktig for oss, blant annet i form av referansegrupper som dette, påpekte Holte.

UTSATT AVREGNING

Ove Vassbotn fra Skatteetaten og Maria Amundsen fra Tollvesenet orienterte om utsatt avregning. De understreket at det vil bli kalt inn til møter med næringslivet i forbindelse med denne utredningen. Noen av fordelene for næringslivet er:

- samlet innrapportering av mva på innførsel på omsetningsoppgaven
- felles forfall for betaling og fradragsføring av mva på innførsel
- redusert administrasjon og regnskapsutførelse knyttet til tollkreditten
- tydeligere kontaktpunkt for mva-spørsmål

Risikoer ved utsatt avregning var også et tema. Vassbotn og Amundsen viste til ulike tiltak som blir vurdert for å redusere risikoene. Blant annet skal gruppen som jobber med utsatt avregning i tollskatt-prosjektet se nærmere på muligheter for direkte overføring av informasjon fra Tollvesenet til Skatteetaten. I tillegg skal det vurderes å endre avgiftsoppgaven for å tydeliggjøre at varer er importert eller eksportert. Gruppen skal også se på om det skal være en begrensning i hvem som skal gis adgang til utsatt avregning.

Disse var til stede fra næringslivet: NHO sentralt og transport, NARF, Posten, Virke, Norsk petroleumsinstitutt med flere.

FLERE MØTER

Det er avtalt et møte med referansegruppen for næringslivet i desember, når arbeidet med den endelige rapporten til FIN er i slutfasen. ■

Storkontroll mot organisert kriminalitet

For første gang deltok sju etater i en felles kontroll i kampen mot organisert grensekryssende kriminalitet.

TEKST Thore Simenstad FOTO Terje Heiestad

Etatene avdekket blant annet menneskesmugling, brudd på utlendingsloven, mistanke om trygdesvindler og betydelige beslag av øl og sigaretter. Totalt ble det utført over 3000 kontroller i aksjonsuka. 463 av disse var tollkontroller. Felleskontrollen startet på en regntung torsdag 23. oktober på Oslo Havn.

19 TOLLBESLAG

Tollkontrollene resulterte i 19 beslag, hvorav 10 anmeldelser. Tollerne skrev også ut 35 forenklede forelegg. Statens vegvesen har gitt kjøreforbud for 106 kjøretøy. Politiet har pågrepet 12 personer. Arbeidstilsynet har utstedt 14 pålegg og NAV og Skatt Øst har til sammen gjennomført 213 intervjuer.

GRENSEKRYSENDE KRIMINALITET

Kripas koordinerte storkontrollen, som varte fra 23. til 30. oktober. Den ble gjennomført på Oslo Havn, Magnormoen i Hedmark, Svinesund og Ørje i Østfold. Kontrollene ble utført av Tollvesenet, mannskaper fra Hedmark, Oslo og Østfold politidistrikter, utrykningspolitiet og Statens vegvesen med bistand fra Arbeidstilsynet, Mattilsynet, NAV og Skatt Øst.

– Felles kontroll er en styrke for samarbeidet, siden hver enkelt etat kan bruke sine virkemidler. Sammen utgjør etatene et sterkt vern mot organisert kriminalitet, sier seksjonsleder Gordon Petterson i Kripas i en pressemelding.

Felleskontroll

Politiet, Tollvesenet, Nav og Mattilsynet var blant etatene som var representert da felleskontrollen startet opp 23. oktober på Oslo Havn.

Mobil skanner

Både tyngre kjøretøy og personbiler ble skannet.

Skannerbilde

Skanneroperatøren saumfarer bildet på jakt etter fremmedelementer.

Tungtransport

I samarbeid med Statens vegvesen ble tyngre kjøretøy kontrollert.

Beslag av alkohol

En person ble stoppet med for mye alkohol i bilen.

250 deltok på Tolldagen

– Tollvesenets strategi nummer én er å legge til rette for en effektiv vareførsel og enkel grensepassering. Det sa toll- og avgiftsdirektør Bjørn Røse da han ønsket 250 representanter for næringslivet og Tollvesenet velkommen til Tolldagen 2014.

TEKST OG FOTO Thore Simenstad

– Tollvesenet står foran endringer i etatens oppgaver. Regjeringen ønsker å endre oppgavefordelingen mellom Toll- og avgifts-etaten og Skatteetaten og gi Skatteetaten et helhetlig ansvar for skatter og avgifter. Den nye tolletaten skal styrkes og rendyrkes til å drive grensekontroll og vareførselsadministrasjon. Det pågår et omfattende utredningsarbeid i de to etatene for å møte regjeringens tidsplan om at overføringen av særavgifter og innførselsmerverdiavgift skal være gjennomført senest 1. januar 2016, redegjorde Røse.

Toll- og avgiftsdirektøren gledet seg over

Verdensbankens logistikkrangering, hvor Tollvesenet nå innehar førsteplassen blant verdens alle tollvesen. Blant grunnlaget for denne rangeringen viste han til den samordningen og oppgaveløsingen Tollvesenet utfører på vegne av over 20 andre «etater» på grensen og som bidrar til en smidig grensepassering. Han påpekte også det unike grensetollsamarbeidet mellom Norge og Sverige og Norge og Finland som gjør at trafikantene bare må stoppe én gang ved grensepassering.

STØRRE VOLUMER

Avdelingsdirektør Pål Hellesylt i Toll- og avgiftsdirektoratet la vekt på at antallet

importdeklarasjoner er økt fra 4,4 millioner til 5,5 millioner i løpet av de fem siste årene. I tillegg øker omfanget av post- og kurersendinger betydelig. Det mottas nå 45 millioner brev og pakkesendinger årlig, og kurerselskapene opplever økt vekst. Tollvesenet ser gjentatte brudd på forbudet mot farlige og skadelige varer, at sendingene blir underdeklarte eller mangler deklareringsmerverdiavgift og toll.

– Tollvesenet trenger tilgang til underliggende data hos deklaratantene og også kraftfulle hjemler. Derfor hilser vi veldig velkommen muligheten til å destruere legemidler. Tollvesenet kan videre bidra til å redusere kostnadene for næringslivet ved

250 DELTAKERE: Kapasiteten var utvidet til årets tolldag, som omfattet 250 deltakere mot 140 i fjor.

å koordinere arbeidet for kontrollmyndighetene ved grensepassering, effektivisere tidsbruken ved fysiske kontroller, redusere antallet skjemaer og rapporteringer og redusere tiden ved grensepassering. Nye handelsavtaler er også et godt verktøy for å minske tidsbruk og kostnader for næringslivet, sa avdelingsdirektøren.

Hellesylt trakk fram tiltak som Tollvesenet har gjort for å øke kapasiteten på Svinesund, som er hovedinnfartsvegen til Norge. Her har det kommet flere ekspedisjonsluker, flere oppstillingsplasser, lokaler er leid ut til flere speditorer og et nytt køstyringssystem er på plass. Det jobbes med å få til trafikkstyring på parkeringsplassen. ■

4 på Tolldagen 2014

Grete Astad, daglig leder, Tollkonsult AS

GRETE ASTAD, DAGLIG LEDER, Tollkonsult AS

– Hva var bra med Tolldagen 2014?

– Stor bredde i sentrale og viktige temaer og gode foredragsholdere. Informasjonen om og innsyn i prosessen om overføring av oppgaver fra Skatteetaten var spesielt interessant. Veldig kjekt å se at Tolldagen etablerer seg så raskt og er blitt et «must» for oss som arbeider med regelverk og prosedyrer knyttet til import og eksport.

– Var det temaer/emner du savnet?

– Interessant å høre mer om status for AEO (autoriserte økonomiske operatører) og arbeidet med nye importprosedyrer. For at Tolldagen skal bli den møteplassen vi ønsker, er det viktig at aktørene i næringslivet kommer med innspill til temaer.

Morten Karlsen og Torbjørn Sørum, spedisjonssjef og driftssjef, LRN Transport AS

MORTEN KARLSEN OG TORBJØRN SØRUM, spedisjonssjef og driftssjef, LRN Transport AS

– Hva var bra med Tolldagen 2014?

– Vi synes Tolldagen er et positivt tiltak som gir næringslivet muligheter til å ta opp ulike problemstillinger direkte med Tollvesenet.

– Var det temaer du savnet?

– Ved at vi kan melde inn aktuelle temaer på forhånd, kan Tollvesenet forberede seg. Men vi ser at gjennomgangen av de ulike temaene med fordel kunne vært delt opp i flere grupper med færre deltakere, slik at vi kunne fått en dypere gjennomgang enn tilfellet blir i plenum. Vi ser fram til deltakelse også på Tolldagen 2015.

Morten Høgberg, Customs Manager, Kuehne + Nagel AS

MORTEN HØGBERG, CUSTOMS MANAGER, Kuehne + Nagel AS

– Hva var bra med Tolldagen 2014?

– Tolldagen 2014 var en suksess, med mange interessante temaer. Spesielt gledelig var det å få belyst status og tanker rundt prosessen å overføre arbeidsoppgaver fra Toll- og avgiftsetaten til Skatteetaten – et tema logistikkbransjen er veldig opptatt av. De fleste jeg snakker med er meget skeptisk til den planlagte omleggingen.

– Var det temaer du savnet?

– Jeg opplever at etaten og bransjen deler flere utfordringer hvor vi kan samarbeide enda bedre, for eksempel knyttet til Transitteringskonvensjonen. Dette kunne det vært nyttig å diskutere.

RÅD OG TIPS

ORDBOK | **FORTOLLING:** Tollbehandling som inneber at ei importert vare blir heilt frigjord frå ansvaret til Tollvesenet. Som regel skjer det ved at toll, meirverdiavgift og eventuelle andre avgifter blir gjorde opp og deklarasjonen blir godkjend. I mange tilfelle vil transportøren fortolle varesendinga for deg. Du kan òg fortolle varer sjølv ved å møte opp på eit tollkontor eller ved å bruke fortollingsløyvinga til Tollvesenet.

TIPS | **ÅRSavgift 2015:** Dersom du ikkje bruker køyretøyet ditt lenger, bør du avskilte det før årsskiftet. Elles må du betale årsavgift for køyretøyet i 2015. Alle som står oppførte som eigar av eit køyretøy i motorvognregisteret 1. januar 2015, vil få årsavgiftskrav i posten i februar. Det vil seie at dersom du ventar til etter nyttår med å avskilte eit køyretøy du ikkje bruker, er du pliktig til å betale årsavgift for 2015.

RÅD | **FYRVERKERI:** Det er ikkje lov å innføre eksplosiv eller fyrverkeri av noko slag til Noreg utan innførselsløyve frå Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap. Det er ikkje tillate for privatpersonar å ta med seg fyrverkeri frå utlandet. Ulovleg import kan føre til straffefølgjing. Privatpersonar kan berre kjøpe fyrverkeri frå handelslokale/salsstad i Noreg med løyve frå brannvesenet.

Julegåver frå utlandet

Skal du handle julegåver frå utlandet på nett eller planlegg du å ta julehandelen i eit anna land? Får du sendt julegåver frå utlandet? Her er nokre tips til korleis du går fram.

HANDLE PÅ NETT

Dei fleste varer med verdi på under 200 kroner er fritekne for toll og avgifter, med unntak av tobakkvarer og alkohol. Tollvesenet krev toll og avgifter for varer med verdi på 200 kroner eller meir som du innfører frå utlandet:

Toll: Dei fleste varer er tollfrie, til dømes CD-ar og DVD-ar. Tekstilvarer, slik som klede og sengetøy, kan det derimot vere toll på. Ver merksam på at du i regelen må betale meirverdiavgift sjølv om vara er tollfri.

Særavgifter: Tollvesenet krev inn særavgifter ved innførsel av enkelte varer, slik som sjokolade, sukkertøy og mineralvatn.

Meirverdiavgift: Når du bestiller varer frå utlandet på nett, må du i dei fleste tilfelle betale 25 prosent meirverdiavgift. Bøker til privat bruk er fritekne for meirverdiavgift.

Meirverdiavgifta er rekna av vareverdien pluss eventuelt toll og særavgift, frakt, forsikring og eventuelt andre kostnader. Enkelte butikkar trekkjer ikkje automatisk frå meirverdiavgifta i avsendarlandet. Det bør du undersøkje før du bestiller vara.

Gebyr ved fortolling: Tollvesenet tek ikkje betaling (gebyr) i samband med fortolling. Transportøren/speditøren som leverer vara til deg, vil derimot som oftast krevje eit gebyr (såkalla fortollingsgebyr) for å ta imot, handtere og levere ut vara. Slike gebyr kan variere avhengig av kva firma som er nytta. Tollvesenet har ingenting med fortollingsgebyret å gjere.

Du kan bruke importkalkulatoren på www.toll.no for å rekne ut avgiftene.

JULEHANDEL I UTLANDET

Reiser du til utlandet for å handle julegåver, gjeld dei same reglane som elles ved innreise til Noreg. Desse reglane set grenser for kor mykje du kan handle for når du skal ta varene med deg tilbake til Noreg. På toll.no finn du ei oversikt over den toll- og avgiftsfrie kvoten og verdigrensa for reisande til Noreg.

MANGE PAKKER: Det kjem mange pakker gjennom Posten sin terminal på Alnabru også i år.

Sende fisk som julegåve til utlandet: Før du sender fisk som julegåve til ein privatperson som er busett i utlandet, bør du undersøkje om det finst restriksjonar ved innførsel av matvarer i mottakarlandet. Du kan kontakte tollmyndighetene i mottakarlandet eller ambassaden eller konsulatet til mottakarlandet i Noreg. Dei kan gi deg nødvendig informasjon eller informere deg om kva instans du kan ta kontakt med.

GÅVER FRÅ UTLANDET

Får du tilsendt ei gåve frå ein privatperson som er busett i utlandet, er ho toll- og avgiftsfri dersom verdien (eksklusive frakt) er under 1000 kroner. Det er ikkje fritak for alkoholhaldige drikkevarer og tobakk. Vara må sendast frå ein privatperson som bur fast i utlandet for at du skal sleppe fortolling. Varer som er sende direkte frå ein butikk i utlandet, må fortollast sjølv om dei er kjøpte av ein privatperson.

Kontakt oss: Har du fleire spørsmål om innførsel av varer, kan du kontakte Tollvesenet på tlf. 22860312, eller søk «Spør Tollvesenet» på Facebook. ■

PROFIL

HANNE SOLGAARD ANDERSEN

(53) Hanne Solgaard Andersen (53) er fungerende regiondirektør i Tollregion Øst-Norge. Hun startet i Tollvesenet på Fornebu i 1980. I 1983 gikk turen til Moss tollsted, hvor hun jobbet med blant annet ekspedisjon og fortollinger i ni år. I 1992 gikk så turen tilbake til hjembyen Fredrikstad, hvor hun har vært siden. I 2004 ble hun avdelingssjef på det som nå heter avdeling for økonomisk kontroll. Siden i vår har hun vært fungerende regiondirektør, ettersom Øystein Haraldsen har jobbet i direktoratet med toll-skatt-prosjektet.

Region med mye trafikk

Hanne Solgaard Andersen er fungerende regiondirektør i Tollregion Øst-Norge.

TEKST Tore Skår FOTO Terje Heiestad

HVA JOBBER DU MED?

– Både som fungerende regiondirektør og som avdelingssjef opplever jeg at min jobb i første rekke er å legge til rette for at tjenestemennene og enhetene får gjort jobben sin best mulig. Vi utfører de fleste oppgaver innenfor etatens oppgavespekter. Det er viktig å styre tollregionen slik at vi når våre mål og leverer det Toll- og avgiftsdirektoratet forventer av oss.

Tollregion Øst-Norge har enheter på Svinesund, Ørje, Rygge, Kongsvinger, Østby, Åsnes og Hamar. Regiontollstedet ligger i Fredrikstad. Det er om lag 340 ansatte i tollregionen.

– Det går mye trafikk gjennom vår tollregion. Blant annet er vi størst i landet på landevei, hvor grensepasseringene over Svinesund, Ørje og Magnor er de tre mest trafikkerte i landet. Vi har flyplass på Rygge, og togene fra både Stockholm og Göteborg

kommer inn til landet via vår tollregion. Vi har ingen ferger, men vi har både lystfartøy og skipstrafikk. Dette gir oss mange oppgaver innenfor kontroll og ekspedisjon, og vi oppnår gode resultater.

HVA ER DINE STØRSTE UTFORDRINGER?

– Jeg kommer ikke utenom at vi er i en spesiell situasjon nå, med overføringen av oppgaver fra Tollvesenet til Skatteetaten. Vi vet at mange ansatte på et tidspunkt skal bytte etat. For tiden er oppgaveoverføringen under utredning. Det er mange i Tollvesenet som er involvert i dette arbeidet, det er blant annet derfor jeg fungerer som regiondirektør nå. Jeg vet at de som jobber med dette utredningsarbeidet føler at tiden er knapp, men for de som sitter og venter på resultatene av utredningsarbeidet er ventetiden lang. Det er naturlig at mange føler en uro i denne situasjonen. Alle lederne føler nok på at man gjerne skulle hatt svar å gi. Det berører oss, og vi kjenner hverandre godt i

denne etaten. Jeg ser utfordringer for flere i denne situasjonen, og de tenker jeg mye på. Når det er sagt, så synes jeg at tjenestemennene har svart på dette på en fantastisk måte. Resultatene vi fikk i første halvår var imponerende. Det viser at de ansatte klarer å holde fokus, sier Andersen. ■

TOLLREGION ØST-NORGE

■ Tollregion Øst-Norge omfatter Østfold, Hedmark og Oppland. Regiontollstedet ligger på Kråkerøy ved Fredrikstad. Regionen har lang grense mot Sverige, og i tillegg til de bemannede landveisovergangene har regionen ansvar for å følge opp nærmere 40 ubemannede grenseoverganger. En stor andel av importen til Norge kommer med lastebil over Svinesund.

■ Tollregionen mottok 959 220 inn- og utførselsdeklarasjoner i 2013, noe som betyr at tollregionen er den nest største tollregionen på deklarasjoner, etter Tollregion Oslo og Akershus.

TILBAKEBETALER: Kari Nygård tilbakebetaler merverdiavgift til turister som forlater landet.

JOBBen MIN

Navn: Kari Nygård

Yrke: Deputy refund manager

Arbeidsplass: Global Blue utbetalingskontor Oslo Lufthavn Gardermoen

Antall kolleger: 15 i Norge, 1700 i verden

Tilbakebetaling av merverdiavgift

Turister som er fast bosatt utenfor Norge, Sverige, Danmark og Finland, kan få tilbakebetalt merverdiavgiften for varer som de tar med seg ut av landet.

TEKST OG FOTO Simen Narjord

Mange turister tror at det er Tollvesenet som tilbakebetaler merverdiavgiften. Det er det ikke – det er butikken man har handlet i som tilbakebetaler denne avgiften. Det kan skje ved at kunden får med seg et tollskjema som stemples ved utreise og så sendes tilbake til butikken som refunderer aktuelt beløp. Mange butikker synes imidlertid det er enklere å sette bort hele dette arbeidet, og det er flere aktører som tilbyr denne tjenesten.

Global Blue er et internasjonalt selskap

som refunderer merverdiavgift til utenlandske kunder på vegne av mange norske butikker.– Turister som handler i våre medlemsbutikker får med seg et skjema når de handler som de kan levere i skranken vår her på Gardermoen når de forlater Norge, sier Kari Nygård, som er Deputy refund manager og ansvarlig for Global Blues kontor på Oslo Lufthavn Gardermoen.

VISE FRAM VARENE

De reisende må vise fram den fysiske varen for å få refusjon. Derfor er det svært viktig at de reisende kommer til refusjonskontoret

– Det hender vi må gå ut i hallen og be den reisende åpne bagasjen sin slik at vi kan se varene.

før de sjekker inn bagasjen. Uten å vise fram varene, kan de ikke få tilbakebetalt merverdiavgiften.

– Det hender vi må gå ut i hallen og be den reisende åpne bagasjen sin slik at vi kan se varene. Vi må sjekke at det stemmer med det som er oppgitt på skjemaet og kvitteringen, samt at kunden har gyldig pass og utreisebillett samme dag, sier Nygård.

Nygård har fått inntrykk av at mange turister synes refusjonsprosessen går veldig greit i Norge sammenlignet med mange andre land.

– I EU kreves det blant annet et tollstempel, også på våre skjema, for at vi skal kunne refundere merverdiavgift for de som reiser ut av EU. I Norge trengs ikke Tollvesenets stempel for kunder som bruker vårt system. Det er kun hvis butikkene ikke har en avtale med en leverandør som oss at turister må bruke Tollvesenets skjema og stemple dette hos Tollvesenet før utreise. Vi får ofte høre at turister synes det meste fungerer veldig godt i det norske samfunnet, selv om det nok er mange som synes det er dyrt her, sier Nygård.

LUKSUSVARER

Suvenirer og strikkegensere er populære varer for turistene. Vi ser også at det er et marked for luksusvarer som svært dyre vesker til blant annet kinesere. Noen tror imidlertid at de kan få refundert merverdiavgiften de har betalt for tjenester, slik som taxiregninger og hotellovernattinger. Refusjonsordningen gjelder kun for fysiske varer, sier Nygård.

FLERE AKTØRER

Det finnes flere eksterne aktører som tilba-

POPULÆR TJENESTE: Reisende som har krav på refasjon av merverdiavgiften, vil ofte bruke pengene på flyplassen før de reiser.

kebetaler merverdiavgift til turister.– Hittil i år har vi i Global Blue en økning i antall utbetalte skjemaer på 15 prosent sammenlignet med 2013 her på Oslo Lufthavn. Det er en betydelig oppgang, sier Nygård.

I tillegg til kontoret på Gardermoen, finnes det om lag 50 agenter som arbeider på vegne av selskapet på andre lufthavner i Norge, samt på ferger, grenseoverganger og om bord på cruiseskip med sisteanløp i Norge.

UTBETALING

Tilbakebetaling av merverdiavgiften kan gjøres til kundens kredittkort eller utbetales kontant.

– Vi kan tilbakebetale i norske kroner, euro eller dollar. Mange kunder ønsker litt ekstra kontanter til å handle med på flyplassen, sier Nygård. Det er et krav at man har handlet for minst 315 kroner hvis det er ordinære varer for å få refundert avgift og minst 290 kroner hvis det er matvarer. ■

Fakta

REGLER FOR TILBAKEBETALING AV MERVERDIAVGIFT

Personer som er fast bosatt utenfor Norge, kan på visse vilkår få tilbakebetalt merverdiavgift for varer som er kjøpt i Norge og blir tatt med ut av landet.

- Bosatt i Sverige, Danmark eller Finland? Se regler på toll.no.
- Bosatt i andre land enn Sverige, Danmark og Finland, eller har opphold på Svalbard eller Jan Mayen?

Det enkelte fakturabeløp må være minst 250 norske kroner uten merverdiavgift. For deg som har opphold på Svalbard eller Jan Mayen, må den enkelte varens salgspris være minst 1000 norske kroner uten merverdiavgift. Du må betale merverdiavgiften til selgeren.

Metoder for tilbakebetaling:

1. Tollvesenets attest ved utførsel av varen
Krever at du bruker Tollvesenets skjema når du kjøper varen. Skjemaet fylles ut av selger. Tollvesenet skal attestere utførselen på det utfylte skjemaet når du reiser ut av Norge. Du må selv bringe varen og det utfylte skjemaet med deg ved utreise.

Det må ikke ha gått mer enn én måned fra du kjøpte varen til du tar den med ut av landet. Tollvesenet kan ikke attestere utførselen etter at du har tatt med varen ut av Norge. Du må selv sende skjemaet tilbake til butikken slik at selgeren kan betale tilbake merverdiavgiften til deg.

2. «Tax-Free Shopping» – se hovedsak
Det finnes også private foretak som har avtale med flere butikker i Norge om avgiftsfritt salg til turister. Bor du i utlandet, er det mulig å få tilbakebetalt merverdiavgiften når du kjøper varer i Norge og tar dem med når du reiser ut av landet.

HISTORIE

HUNDETJENESTE: Tollvesenet har siden tidleg på 1970-tallet benytta seg av hunder i jakta på narkotika.

Narkotikakontrollen

Smugling – ulovleg innførsel av forbodne eller tollpliktige varer – har alltid vore ei av hovudutfordringane til Tollvesenet.

Merksemda rundt smugling, eit problem som har variert i omfang, har ikkje alltid vore like stor. Tollvesenet hadde storheits-tida si som smuglingsmotstandar under forbodstida i 1920-åra. Då stod etaten i fremste linje i kampen mot omfattande spritsmugling. Denne kampen bidrog til at funksjonen som smuglingsmotstandar blei ein viktig del av sjølvkjensla og identiteten til etaten og tenestemennene.

FORENKLINGAR – IKKJE KONTROLL

Etter 1945 hadde Tollvesenet gått igjennom fleire rasjonaliseringsprosessar, og det blei mange færre tollstader og tilsette. I perioden frå 1957 til rundt 1970 blei talet på tenestemenn redusert frå 2600 til 1600. Det blei i første rekkje lagt vekt på forenklingar i tollprosessane for å få unna den stadig veksande trafikken over grensa. Smugling fekk ikkje like mykje merksemd. Men det blei framleis smugla både sprit, tobakk og andre forbruksvarer over grensa. Etter kvart kom det stadig fleire presseoppslag om smugling og smuglingsforsøk, særleg av sprit langs norskekysten, og Tollvesenet blei kritisert for mangelfull grensek kontroll.

REAKSJONAR

I 1970-åra kom det ein reaksjon mot rasjonaliseringslinja. Det «nye» narkotikaproblemet som voks fram frå rundt midten av 1960-åra, førte til at det blei meir fokus på

BESLAG: Narkotikabeslag frå tidleg på 1970-tallet.

vernefunksjonen til Tollvesenet. Først kom hasj, så LSD og amfetamin, og frå midten av 1970-åra heroin. Då kom krava frå publikum, politikarar og presse om styrkt grensek kontroll. Rasjonaliseringa hadde vore svært populær, men no syntest folk at ho gjekk ut over dei vitale samfunnsvernande funksjonane til Tollvesenet.

Sakte blei det starta ei kontrollopp-rusting. For å få til ein effektiv kamp mot smugling, var det avgjerande at tolletatane utveksla opplysningar mellom anna om smuglingsmetodar eller mistankar om konkrete smuglingstilfelle. Samanlikna med sprit, er narkotika ei vare som er lett å smugle. Sjølv små mengder narkotika kan gi stor fortjeneste, og det er mange potensielle gøymestader for narkotika.

STYRKING AV KONTROLLEN

Det blei etablert spesialeiningar for narkotikakontroll både sentralt og lokalt, og det blei innleidd eit samarbeid med politiet. Spesialtrente hundar viste seg å vere ein effektiv reiskap for å avsløre narkotika-smugling. Utover 1970-åra kom det verkelege gjennombrøtet for kontroll etaten, og Stortinget løyvde meir til kontrollverks- emda til etaten.

Sidan den gongen har smuglingsbiletet utvikla seg. Smuglingsmetodane er blitt stadig meir utspekulerte. Fleire stoff har komme til. I 1970 var beslaga av cannabis, amfetamin, heroin og kokain på til saman 26 kilo. Førti år seinare ligg desse beslags- tala årleg på rundt 1500 kilo. I tillegg kjem det mange nye stoff.

Tollvesenet har møtt utviklinga ved å satse på ny teknologi, betre etterretning og nye metodar, til dømes modusanalysar. Nokre teknologiske nyvinningar er mobile skannarar og skiltlesande kamera på grenseovergangane. Fleire av kontroll- stasjonane langs grensa er dessutan blitt oppgraderte. I mars 2014 blei det klart at Finansdepartementet hadde bestemt at avgiftene som Tollvesenet har hatt ansvar for, skal overførast til Skatteetaten, og det blei lansert ei ny styrking av grensek- nrollen som Tollvesenet skulle greie ut om og ha ansvar for.

KJELDE: Tollvesenet gjennom fire hundre år

TAL OM TOLL

6

kilo amfetamin blei bakt inn i åtte brød. Men tollarane på Svinesund avslørte smuglingsforsøket.

97

varemerke har fått mellombels ordning frå namsretten. Dermed kan Tollvesenet halde tilbake varer som er i strid med immaterialrettane.

110

kroner per 100 gram er satsen for forenkla fortolling av snus. Det kan fortollast inntil 500 gram snus utover den ordinære kvoten.

1740

hadde søkt om opptak som tollaspirant då fristen gjekk ut 22. oktober.

20 000

dollar blei beslaglagde under tollkontroll av eit fly på Oslo lufthamn 10. oktober.

73 kurs i 2014

Tollregion Oslo og Akershus har arrangert 73 kurs for næringslivet i 2014. Av desse kursa er om lag 60 i det faste kurstilbodet, mens resten er skreddarsydde kurs for bedrifter og organisasjonar.

– Dette er ny kursrekord. Ei av årsakene er at kurstilbodet er blitt utvida; mellom anna er eit kurs som tidlegare gjekk over fleire dagar, blitt splitta opp i fleire kurs. Men vi merkar òg stor interesse for kursa våre, seier kursansvarleg Geir Granholt.

TOLLTAVLA

KURS FOR NÆRINGSDRIVANDE

(Arrangør: Tollregion Oslo og Akershus)

KURS	TIDSPUNKT	KVAR	FOR KVEN
Basiskurs i tollbehandling	10. februar 2015, klokka 08.30–16.00. Påmeldingsfrist 3. februar.	Tollbygget ved Oslo lufthamn Gardermoen, Edvard Griegs vei.	Alle som tollekspederer varer eller driv verksemd knytt til import eller eksport.
Basiskurs i tollbehandling	11. februar 2015, klokka 08.30–16.00. Påmeldingsfrist 4. februar.	Tollbygget ved Oslo lufthamn Gardermoen, Edvard Griegs vei.	Alle som tollekspederer varer eller driv verksemd knytt til import eller eksport.
Kurs i klassifisering – lær tolltariffen å kjenne	12. februar 2015, klokka 09.00–15.00. Påmeldingsfrist 5. februar.	Tollbygget ved Oslo lufthamn Gardermoen, Edvard Griegs vei.	Alle som tollekspederer varer eller driv verksemd knytt til import eller eksport
Kurs i utførsel/eksport	24. februar 2015, klokka 09.30–14.00. Påmeldingsfrist 17. februar.	Tollbygget ved Oslo lufthamn Gardermoen, Edvard Griegs vei.	Alle som eksporterer varer.
Kurs i toll- og avgiftsfritak, mellombels innførsel og tollverdi	25. februar 2015, klokka 08.30–15.00. Påmeldingsfrist 18. februar.	Tollbygget ved Oslo lufthamn Gardermoen, Edvard Griegs vei.	Speditørar, deklaranter eller andre som ønskjer å vite meir om tollprosedyrar.
Kurs for tollagerhaldarar	26. februar 2015 klokka 09.00–15.00. Påmeldingsfrist 19. februar.	Tollbygget ved Oslo lufthamn Gardermoen, Edvard Griegs vei.	Personar som har ansvar for eller oppgåver knytte til tollageret, eller som ønskjer å opprette tollager.
Basiskurs i tollbehandling	3. mars 2015, klokka 08.30–16.00. Påmeldingsfrist 24. februar.	Tollbygget ved Oslo lufthamn Gardermoen, Edvard Griegs vei.	Alle som tollekspederer varer eller driv verksemd knytt til import eller eksport.

TOLLREGIONANE

Tollregion Aust-Noreg
Postboks 180
1601 Fredrikstad

Tollregion Oslo og Akershus
Postboks 8122 Dep.
0032 Oslo

Tollregion Sør-Noreg
Boks 247
4663 Kristiansand

Tollregion Vest-Noreg
Postboks 1893-1895 Nordnes
5817 Bergen

Tollregion Midt-Noreg
Postboks 9475 Sluppen
7495 Trondheim

Tollregion Nord-Noreg
Postboks 2133
9267 Tromsø

KONTAKT TOLLVESENET:

22 86 03 12

Skal du handle julegåver frå utlandet? Les våre råd.

SJÅ SIDE 22

Tilbakebetaler meirverdiavgifta. SJÅ SIDE 24

Tollvesenet i sosiale medium

Denne hausten har Tollvesenet kome på plass i sosiale medium.

24. november opna tenesta «Spør Tollvesenet» på Facebook. – Dette er ei tenest der publikum kan stille spørsmål om netthandel, kvoter og kva du skal gjere når du har med varer frå utlandet. Du får også nyttige tips om aktuelle saker, seier kommunikasjonsrådgjevar Gry Rønjum. Adressa er www.facebook.com/sportollvesenet

– Vi ønskjer på denne måte å gje betre service til publikum og møte våre brukarar der dei er, seier Rønjum.

Sidan 13. oktober har Tollvesenet også vore på Twitter.– Her finn du nyheitsoppdateringar og meldingar frå etaten. Både Facebook og Twitter er eit supplement til kommunikasjonskanalane vi har i dag. Vi ønskjer mellom anna å gje eit innblikk i Tollvesenets oppgåver og ansvarsområder, seier kommunikasjonsrådgjevar Tore Skår.

Du finner Twitter-profilen til Tollvesenet på [@nyttfratoll](https://twitter.com/nyttfratoll).

– Mange journalistar, mediar og samarbeidspartnarar i privat og offentlig sektor har begynt å følge oss, seier Skår. ■

www.facebook.com/sportollvesenet

twitter.com/nyttfratoll